

L'efecte bumerang de la **il·legalització** de Batasuna

Tan bon punt el
Congrés dels Diputats
de Madrid aprovava
la llei de partits, l'estat
espanyol s'alliberava
definitivament
de complexos i iniciava
una cursa desbocada
per tractar
d'anorrear Batasuna.
Un esglaó més de
l'estratègia d'estat
contra tot nacionalisme
no espanyol.
Una estratègia, però,
que comença a fer por
a part d'alguns
dels instigadors.

És qüestió de temps que l'Audiència Nacional vagi aconseguint enfortir el seu argumentari dissenyat contra l'independentisme basc. La setmana passada, per exemple, uns joves bascos, acusats de participar en actes de lluita al carrer (*kale borroka*), reconeixien en declaracions davant la jutgessa de l'Audiència Nacional Teresa Palacios la relació directa de les seves accions amb Batasuna. Fins i tot, en la declaració apareixien les *herriko taberna* com a font de finançament de disturbis. Tot lligava. Les declaracions dels joves van ser fetes després de cinc dies d'incomunicació, tal com permet la legislació antiterrorista espanyola.

Des de Batasuna, sigui com sigui, fa temps que preveïen tot el que està passant, un cop es va disparar el tret de sortida de la il·legalització de la formació basca amb l'aprovació de la llei de partits al Congrés dels Diputats de Madrid, al juny passat.

Tres vies per a un mateix fi. Sobre Batasuna s'han iniciat tres línies diferents per arribar a complir un mateix objectiu. Tota la maquinària de l'estat espanyol s'ha posat en marxa per aconseguir apartar del mapa polític l'esquerra independentista basca.

El Govern espanyol presentava una demanda per il·legalitzar Batasuna el passat 3 de setembre, com a primera acció del nou curs polític. Al mateix temps, el propi fiscal general de l'estat, Jesús Cardenal, presentava una demanda paral·lela d'il·legalització de

la formació política basca. Tal com estableix la llei de partits, en vigor des del 27 de juny, la demanda s'ha d'interposar a la sala especial del Tribunal Suprem. Si es fa efectiva, com tot sembla indicar, una sentència que declari la dissolució de la formació política només es podrà recórrer al Tribunal Constitucional, tot i que serà executada des del moment de la notificació. Com va anunciar en l'inici d'aquests processos el vicepresident primer espanyol, Mariano Rajoy, la resolució del Tribunal Suprem sobre la il·legalització de Batasuna podria arribar al final d'aquest any o a inici del següent.

Paral·lelament a aquest procés hi ha el que va iniciar el jutge de l'Audiència Nacional Baltasar Garzón. El magistrat va anticipar-se a l'entrada en vigor de la nova llei de partits –la qual cosa demostrava, de fet, que era del tot innecessària–. Després d'una llarga activitat d'actes judicials contra associacions, entitats i organitzacions de l'esquerra independentista basca, el 26 d'agost va ordenar la suspensió de totes les activitats de Batasuna durant un període de tres anys, prorrogables a cinc, perquè el magistrat considera que actua com "un grup terrorista". Des de llavors aquesta formació independentista ha quedat en la clandestinitat, excepte el grup de Batasuna del Parlament de Vitòria, rebatejat uns mesos enrere com a Sozialista Abertzaleak, el qual continua en actiu per decisió de la mesa de la cambra basca.

Les manifestacions contra la llei de partits, que poques setmanes després de ser aprovada va anar acompanyada de la il·legalització de Batasuna, van aplegar milers de persones. Tot i la duresa de les mesures preses contra l'esquerra abertzale i la clandestinitat des d'on ara dirigeixen les seves accions, les protestes al carrer són evidents.

A partir de la suspensió dictada pel jutge Garzón, no s'ha aturat el xàfec d'actes i resolucions judicials contra Batasuna i l'esquerra radical basca. Així, juntament amb els processos d'il·legalització oberts pel Govern espanyol, el fiscal general de l'estat i la suspensió decretada des de l'Audiència Nacional, el jutge Garzón va anar més enllà i va dictar un acte d'imputació per delictes d'integració a una organització terrorista a 22 persones, 20 de les quals formen part de la direcció de Batasuna o n'han format part (ja sigui també d'Herri Batasuna o d'Euskal Herriarrok). Amb aquesta imputació, Baltasar Garzón culminava l'estratègia de criminalitzar gairebé tota l'esquerra abertzale en considerar que Hasi, KAS, Ekin, Jarrai, Xaki i ara Batasuna "han format part de l'entramat directiu de l'organització terrorista en els seus diversos fronts, [...] en el marc del complex terrorista liderat per ETA".

Empresonament més que probable. Per aquest 13 de desembre, doncs, el jutge Baltasar Garzón ha citat a declarar a l'Audiència Nacional els dirigents i exdirigents abertzales, excepte sis que actualment són diputats del Parlament basc i del de Navarra (entre els

quals hi ha el mateix Arnaldo Otegi, a més d'Anton Morcillo, Jon Salaberria, José Federico Alvarez, Santiago Pío Quiroga i José Antonio Urrutikoetxea). Per a ells, Garzón ja ha tramès les seves informacions al Tribunal Suprem perquè actuï contra els diputats. La resta d'imputats s'han de presentar a Madrid el divendres 13 de desembre, on el jutge els ha de notificar l'acte i on hauran de declarar. En els cercles abertzales no es descarta la possibilitat que Garzón tingui intenció de decretar presó per al mateix dia, una possibilitat que entre els implicats ja està força assumida. A més, alguns dels imputats ja han estat empresonats com a integrants de l'antiga mesa nacional d'Herri Batasuna, quan va ser acusada de cedir espais de promoció electoral a ETA. I de moment, si més no en declaracions públiques, els encausats sembla que no pensen esquivar la citació. Així doncs, al ritme que es desenvolupen les accions judicials, no es pot descartar la possibilitat que els dirigents abertzales acabin sent empresonats abans de final d'any.

Els pròxims passos dels abertzales. De moment, Batasuna continua la seva activitat, avui des de la clandestinitat. Així, fa uns dies, uns 300 militants

abertzales, segons informà el diari *Gara*, es van reunir en l'assemblea nacional de Batasuna per analitzar i definir el pla d'actuació durant el 2002 i el 2003. Era la primera reunió després de la suspensió decretada per l'Audiència Nacional. El document fruit d'aquesta assemblea admet que la suspensió judicial i el procés d'il·legalització iniciat per l'estat espanyol ha deixat la formació en una situació difícil i que en condiciona la seva activitat política. Alhora, però, remarca que "les mancances del marc actual s'estan fent encara més evidents davant la societat basca, i estenen la necessitat del canvi". Així mateix, el text també afirma que Batasuna ha fet "passos molt importants" que marquen el debat polític tot i que també destaca la necessitat de recuperar la iniciativa. Per això consideren clau recompondre'n la base social i "organitzar adequadament" les forces. En aquesta línia, Batasuna dóna molta importància a la mobilització social com a resposta als processos de persecució judicial. I en l'aspecte electoral, es planteja trobar altres vies d'expressió per a l'esquerra abertzale, com ara, per exemple, les llistes integrades per agrupacions d'electors per als comicis municipals del pròxim mes de maig.

Els 23 membres de la mesa nacional d'HB ja van haver de presentar-se davant el Tribunal Suprem a finals del 1997. Aquest dia 13, ara per ordre de Baltasar Garzón, els dirigents i exdirigents abertzales declaren davant l'Audiència Nacional.

L'efecte bumerang. La possibilitat que l'esquerra abertzale utilitzi aquest tipus de llista per presentar-se en les properes eleccions municipals sembla que no acaba de molestar els dos par-

tits majoritaris espanyols, PP i PSOE, que podrien fer els ulls grossos. La desaparició del mapa electoral de Batasuna no ha generat, segons les enquestes, l'efecte desitjat per les formacions

espanyoles. Així, el PNB, amb el seu soci de govern EA, sembla que ha reforçat la seva posició, especialment des de la presentació de la proposta Ibarretxe. Així, al PP i al PSOE, els comença a preocupar que una part important del vot abertzale sigui recollit pel PNB, per comptes d'augmentar l'abstenció, com preveïen els estratègics populars.

L'enfortiment del nacionalisme basc era una de les previsions de sectors importants del PSE-PSOE davant la possibilitat d'il·legalitzar Batasuna. Finalment, després d'unes greus tensions internes dins d'aquesta formació, van triomfar les tesis del PSOE que defensaven la importància d'aparèixer, davant l'opinió pública espanyola, en la mateixa línia argumental de José María Aznar, i evitar així que el president espanyol capitalitzés la lluita antiterrorista. Ara fins i tot alguns sectors del PP temen que les previsions socialistes acabin sent certes i que la il·legalització de Batasuna pugui enfortir electoralment el PNB, veritable bèstia negra d'Aznar i dels populars.

El subcomandant Marcos i el 'clown' Garzón

En l'edició del passat 26 de novembre, el diari *Gara* recollia unes declaracions fetes pel líder dirigent de l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional (EZLN), el subcomandant Marcos, contra el jutge Garzón, fetes al diari mexicà *La Jornada* (www.jornada.unam.mx/2002/nov02/021125/index.html). Aquest mite revolucionari internacional, venerat pels moviments alternatius i gairebé tots els sectors progressistes, també llança una crítica contundent contra la classe política espanyola. En la carta publicada al diari mexicà, Marcos titlla el jutge Baltasar Garzón de "pallaso grotesc". Diu el dirigent zapatista que el jutge de l'Audiència Nacional "està duent a terme un veritable terrorisme d'estat que cap home o dona honestos poden veure sense indignar-se". I afegeix: "Sí, el clown Garzón ha declarat il·legal la lluita política del País Basc. Després de fer el ridícul amb la falla per a 'enganyabobos' d'atrapar Pinochet (que l'única cosa que va fer va ser donar-li vacances amb despeses pagades), demostra la seva veritadera vocació feixista en negar al poble basc el dret de lluitar políticament per una causa que és legítima."

Curiosament, just en les darreres línies de la llarga carta, el subcomandant Marcos es dedica a enviar un record molt efusiu a un amic seu, l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán, defensor de la causa zapatista. Es dona el cas que l'escriptor ha estat un dels personatges públics que ha donat suport a la campanya que promovia el jutge Baltasar Garzón com a candidat al Premi Nobel de la pau. *E. R.*

Enric Rimbau